

Posudek bakalářské práce

Téma: Aplikace výtvarných činností s přesahem do prosociální výchovy v práci s mladými dospělými ve výkonu vazby

Autor práce: Dagmar Košanová

Práce sestává ze dvou hlavních částí – teoretické a praktické. Nejprve autorka představuje svůj záměr, kdy za využití knihy A. Exuperyho Malého prince chce sestavit projekt s názvem „Putování Malého prince“, který následně uskuteční ve vazební věznici v Českých Budějovicích.

Autorka nejprve v úvodu stanovuje cíl své práce, kterým je rozvoj kreativního myšlení, prosociálních dovedností a možnost srovnání vlastních hodnot obviněných s hodnotami představenými v příběhu.

V teoretické části nejprve autorka definuje pojmy, které se vztahují k tématu (mladí dospělí, základní pojmy pedagogiky a vězeňství, volný čas, zájmové činnosti v penitenciárním prostředí, charakteristika vězeňství v ČR, využití výtvarného umění ve vězeňské praxi a prosociální výchova). Autorka odkazuje i na různé dokumenty, včetně např. Řádu výkonu vazby č.109/1994 Sb., který se zaměřuje rovněž na nutnost účasti obviněného nejméně v jednom preventivně výchovném vzdělávacím zájmovém a sportovním programu. S odkazem na tyto dokumenty autorka uvádí, že volnočasové aktivity ve výkonu vazby umožňují obviněnému smysluplné využití času a dále zmírnění nežádoucího dopadu výkonu vazby na psychiku obviněných.

Závěr teoretické části je věnován kreativě v souvislosti s prosociální výchovou. Zajímavý je postřeh, že jakákoliv kreativní činnost uvězněných osob začíná vždy obavou z nezdaru činnosti a nedůvěrou ve vlastní schopnosti, což poukazuje na velké možnosti arteterapeutické práce s obviněnými, která, jak je v práci zdůrazněno, vždy musí být vedena odborníkem.

V praktické části je nejprve stručně představena Vazební věznice České Budějovice a následně pak projekt, který autorka sestavila a nazvala Putování Malého prince (doporučuji jednotný název projektu). V úvodu (str.5) je projekt nazván Putování malého prince. Autorka si z knihy Antoina De Saint-Exuperyho vybírá nejsilnější sdělení (hledání podstaty přátelství, lidského chování, lásky životní moudrosti).

Jak sama autorka uvádí, knihu si vybrala z důvodu bohatosti prosociálních rovin, které se snažila rozpracovat v projektu. Vlastní projekt sestává ze tří částí, které se spojují s příběhy Malého prince. Podstatnou složku jednotlivých částí tvoří výtvarné aktivity, kterých se zúčastňují mladí obvinění na základě výběru speciálního pedagoga a rovněž svého svobodného rozhodnutí. Jednotlivé aktivity jsou zpracovány formou metodiky. Jsou zaměřeny tak, aby se neobraccely přímo na obviněného ve smyslu hledání jeho chyb, ale snaží se spíše otvírat otázky týkající se mezilidských vztahů v současnosti.

Malý princ nejprve přichází na planetu Zemi a obvinění mají ve výtvarné aktivitě představit Malému princovi formou koláže současnou planetu Zemi. Následuje návštěva Malého prince v ČR a pro obviněného je v této části připraven úkol představit Malému princovi ČR jako zemi s určitým politickým zřízením, hodnotovým systémem a charakteristickými produkty. Závěrečná fáze projektu je zaměřena na návrat domů s Malým princem. K motivaci autorka zvolila velmi vhodně čtení 5.kapitoly knihy Malého prince – Baobaby. Obvinění se pak vytváří vlastní baobab. Na celém projektu spatřuji několik pozitivních momentů.

Kromě jednoznačné přesahovosti a dobře zvolených aktivit je to gradace projektu. Dalším důležitým momentem je i to, že vlastní výtvarná činnost (přestože je hlavní složkou každé části projektu) není primárně zaměřena na finální produkt, ale přistupuje k celému procesu tvorby jako k otevřenému svobodnému prostoru, kde může obviněný beze strachu vyslovovat svoje názory, úvahy a ty pak dávat do kontextu s příběhem.

Zajímavý je i pohled na projekt od zaměstnankyně Vazební věznice, který autorka rovněž pro úplnost práce uvádí. Čtenář je překvapen, s jakými překážkami se musí takovýto typ práce neustále potýkat, současně však je v názoru jasně vyjádřen i fakt potřeby tohoto typu práce s obviněnými, ale nejen pouze náhodně, ale v ucelených časových fázích.

V závěru a vlastním zhodnocení projektu autorka zmiňuje pozitivní přijetí všech částí projektu. Zajímavý je i postřeh, že obvinění přijímali pozitivně už pouhý fakt, že byli pro projekt vybráni. Na druhé straně autorka popisuje i překážky, které jsou v podstatě zmíněné i v hodnocení projektu zaměstnancem věznice. Sami obvinění vnímali zapojení do projektu jako smysluplné využití času (bohužel také jako něco zcela ojedinělého).

Práce zcela jasně vypovídá o tom, co bylo již tolikrát řečeno, avšak co stále nenalézá takovou odezvu ve společnosti, jakou by si zasloužilo. Aktivní kreativní činnost nás může vždy rozvíjet v jakékoliv životní situaci mnohem lépe a efektivněji, než pasivní očekávání věci příštích.

V závěru chci ještě jednou ocenit snahu autorky, která byla ochotna zdolat mnoho úskalí v přípravné fázi i v průběhu vlastní realizace projektu. Autorka nejen že si všimla problematiky mladých ve výkonu vazby, ale hledala i smysluplné řešení kompenzace negativních účinků výkonu vazby. Práce je zcela zásadní z hlediska dalšího možného směřování volnočasové pedagogiky na poli vězeňství.

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm: výborně.

V Českých Budějovicích dne 16. května 2011

Mgr. Irena Kovářová

Irena Kovářová